

10. Лемеш, В.Н. Методика формирования учетной политики : учеб. пособие / В.Н. Лемеш. – Минск : Вышэйшая школа, 2016. – 222 с. : ил.
11. Лемеш, В.Н. Налоговый и бухгалтерский учет налогов / В.Н. Лемеш – Минск : Регистр. 2018. – 216 с. - (Подписная серия «Современному бухгалтеру»).
12. Ловчая, Д.М., Лемеш, В.Н. Сущность электронных денег и особенности их учета. - Молодь у світі сучасних технологій за тематикою: Економіко- математичні моделі та інформаційні технології розвитку регіону // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (Херсон 1-2, червня 2017 р.) / за заг. ред. Н.А. Соколової. Херсонський національний технічний університет. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2017. – 286 с. (с. 89-93).
13. Мариан Керфью. Насколько вероятно, что биткоин заменит собой традиционные деньги? https://gaar.ru/articles/Naskolko_veroyatno_chno_bitkoin_zamenit_soboy_traditsionnye_dengi/?utm_campaign=email&utm_source=30.09.2016&utm_medium=news&spush=cmVkNTVAbWFpbC5ydQ==. Дата доступа 27.04.2018.
14. Национальный стандарт бухгалтерского учета и отчетности «Индивидуальная бухгалтерская отчетность», утвержденный постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 12 декабря 2016 г. № 104.
15. Национальный стандарт бухгалтерского учета и отчетности «Консолидированная бухгалтерская отчетность», утвержденный постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 30 июня 2014 г. № 46.
16. Национальный стандарт бухгалтерского учета и отчетности «Учетная политика организации, изменения в учетных оценках, ошибки», утвержденный постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 10.12.2013 № 80.
17. Национальный стандарт бухгалтерского учета и отчетности «Цифровые знаки (токены)», утвержденный постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 06.03.2018 № 16.

Мельник Н.Г.

кандидат економічних наук, доцент

Ткачов О.А.

магістрант

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

З виникненням попиту на аудиторські послуги на національному та глобальному економічному рівнях розпочався процес перетворення аудиту з суміжної із бухгалтерським обліком професії в один із важливих інститутів у системі фінансових послуг. Ця поступова трансформація від професії до інституту відбувалася під впливом суспільних потреб та об'єктивного еволюційного розвитку професії і супроводжувалася кристалізацією суб'єктивних екзистенційних елементів (збільшення попиту, зростання суспільного та економічного значення послуг аудиту, підвищення вимог до якості послуг та освіти фахівців, суспільної відповідальності) і структурних елементів (формування національного та міжнародного законодавства у сфері аудиту, вироблення міжнародних та національних стандартів, етичних норм та правил, формування професійних об'єднань, органів державного та громадського нагляду, установ контролю, сертифікації тощо).

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

Аналіз результатів аудиторської діяльності та стану ринку аудиторських послуг свідчить, про те, що аудиторський ринок потерпає від змін, які відбуваються в країні. Так, упродовж 2017 року з Реєстру аудиторських фірм та аудиторів було виключено 71 суб'єкт аудиторської діяльності, а включено лише 22 суб'єкта аудиторської діяльності. Найбільший відсоток суб'єктів аудиторської діяльності, що припинили свою діяльність, у Луганській (25%) та Херсонській (22,2%) областях. Значно зменшилася кількість суб'єктів аудиторської діяльності у Кіровоградській (на 20%) області. Станом на 31.12.2017 р. в Україні чинний сертифікат аудитора мали 2653 особи, упродовж 2017 року сертифіковано 134 аудитори, в Реєстрі аудиторських фірм та аудиторів значились 906 аудиторських фірм та 53 аудитори-підприємці. Інформація про кількість суб'єктів аудиторської діяльності за 2013-2017 роки вказує на загальну тенденцію до їх зменшення (порівняно з 2013 роком – на 35,6%), що свідчить про відтік суб'єктів господарювання з професії внаслідок дії низки факторів, у тому числі і кризових явищ у суспільстві, і посиленні вимог до аудиторської професії з боку регуляторів, та змін у законодавстві.

Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» встановлена норма, відповідно до якої на Аудиторську палату України покладено повноваження, зокрема, щодо здійснення заходів із організації контролю якості аудиторських послуг в Україні. За результатами розгляду скарг щодо неналежного виконання професійних обов'язків аудиторами (аудиторськими фірмами) АПУ протягом 2017 року прийнято 24 рішення (в тому числі за скаргами, що надійшли в 2016 році). До аудиторів (аудиторських фірм) упродовж 2017 року було застосовано стягнення у вигляді: попередження (до вісімнадцяти аудиторів та двох аудиторських фірм), призупинення дії сертифіката аудитора на три місяці (до одного аудитора), призупинення дії сертифіката аудитора на п'ять місяців (до одного аудитора), анулювання сертифіката (до одного аудитора), виключення із Реєстру аудиторських фірм та аудиторів (до трьох суб'єктів аудиторської діяльності).

Разом із значним зменшенням кількості суб'єктів аудиторської діяльності в Україні (на 4,9%), обсяг наданих послуг суб'єктами аудиторської діяльності в цілому по країні збільшився порівняно з 2016 роком на 7,8% або на 153 766,4 тис. грн. Так, обсяг доходу від наданих послуг суб'єктами аудиторської діяльності у 2016 році становив 1 973 102,3 тис. грн., а у 2017 році – 2 126 868,7 тис. грн., приріст середнього доходу на одного суб'єкта аудиторської діяльності у 2017 році порівняно з 2016 роком склав 14,4%, а порівняно з 2015 – 37%. В місті Києві та Київській обл. за 2017 рік надано аудиторських послуг на загальну суму – 1 749 408,3 тис. грн., що становить 82,3% від загальної суми наданих послуг, решта регіонів України надали аудиторських послуг на 377 460,4 тис. грн. (17,7%). Найбільший середній дохід на одного суб'єкта аудиторської діяльності у 2017 році спостерігається у м. Києві та Київській обл. – 3 738,1 тис. грн., а найменший у Луганській обл. – 122,2 тис. грн.

Аналіз ринку аудиторських послуг наочно демонструє суттєве коливання кількості і вартості послуг у різних регіонах, яке залежить у більшості випадків від концентрації промислових підприємств, платоспроможності самих замовників аудиту та їхнього розуміння вартості та якості аудиторських послуг. Середня вартість замовлення в цілому по Україні становить 61,8 тис. грн., а середня вартість замовлення в м. Києві та Київській обл. значно більша – 105,8 тис. грн. (у 2016 р. – 90,8 тис. грн). Суб'єкти великого підприємництва, банки, холдинги, страхові компанії та інші за аудиторськими послугами звертаються до аудиторських фірм «Великої четвірки аудиторських компаній» та інших компаній-членів міжнародних аудиторських мереж, які працюють у м. Києві та найбільших адміністративних центрах України, де функціонують бізнес-структури і зосереджена основна кількість практикуючих аудиторів. Як й у минулі роки у більшості регіонів значну частку складає обов'язковий аудит фінансової звітності.

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

Значна частка серед аудиторських фірм та аудиторів, а саме 149 суб'єкт (у 2016 р. – 181), що становить 15,8% (у 2016 р. – 18,1%) від загальної кількості суб'єктів аудиторської діяльності, включених до Реєстру, припадає на суб'єктів, фактичний обсяг наданих послуг яких становить менш як 100 тис. грн. на рік. 76 суб'єктів аудиторської діяльності (8,1% від загальної кількості поданих звітів) не надавали аудиторських послуг упродовж 2017 року, з них 61 - аудиторські фірми та 15 - аудитори-підприємці.

За звітний період 12,2% суб'єктів аудиторської діяльності одержали дохід від 100 до 200 тис. грн., 21,6% – від 200 до 500 тис. грн. та 18,4% – від 500 до 1000 тис. грн. В Україні лише 18 аудиторських фірм за рік надали послуг на суму понад 10 млн. грн. кожна, проте їхня частка у загальному обсязі наданих послуг становить 65,8%. 208 аудиторських фірм надали послуг від 1 до 10 млн. грн., їх частка на ринку становить 24%.

Отож, сьогодні на ринку аудиторських послуг відбуваються об'єднавчі процеси, результатом яких стає укрупнення суб'єктів підприємництва для здійснення аудиторської діяльності. Можна стверджувати, що подальше зростання ринку аудиторських послуг розпочнеться з поліпшенням загальних економічних умов і, як наслідок цього, зі збільшенням кількості і вартості операцій.

Україна розвивається у напрямі всебічної інтеграції до європейського політичного, правового та економічного простору. Тому інституційний потенціал в Україні має розбудуватися на основі удосконалення нормативно-правового забезпечення відповідно до міжнародних та європейських стандартів, що на сьогодні є одним з найбільш актуальних завдань. Низка проблем у сфері аудиту гальмує розвиток аудиторської діяльності, обмежує конкурентоспроможність суб'єктів аудиту порівняно із закордонними аудиторськими компаніями, які дедалі більше займають вітчизняний ринок аудиторських послуг. Для підвищення довіри до професії аудитора та національних аудиторів в Україні з боку інвесторів та суспільства увагу слід зосередити на питаннях якості надання аудиторських послуг суб'єктами аудиту.

Список використаних джерел

1. Звіт Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2017 рік // Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://www.apu.net.ua/1165-zvit-apu-2017>
2. Лучко М. Р. Контроль якості внутрішнього аудиту підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / М. Р. Лучко, Н. М. Пилипчук // Бізнес Інформ. - 2015. - № 7. - С. 229-234. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_7_37.
3. Мельник Н.Г. Особливості аудиту на міжнародному рівні : монографія / Наталія Мельник // Економічна криза: фактори, моделі та механізми подолання: монографія / за заг. ред. С.А. Ткаченка, М.С. Пашкевич. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – С. 143-152.
4. Accounting in Ukraine under implementation of the European legislation: monograph / M. Luchko, N. Khorunzhak, I. Benko [et al.] ; under the guidance M. Luhcko. - Ternopil : TNEU, 2017. - 232 p.